

Startnotitie

Nummer : 23int01166
Onderwerp : Cultuuragenda en beleidsvisie cultuur
Begrotingsprogramma : Inclusieve samenleving
Portefeuillehouder : M.J. Velten

1. Aanleiding en context

De gemeente heeft sinds 2018 een cultuuragenda, hierin zijn definities ten aanzien van cultuur, kunst, media en cultureel erfgoed opgenomen en wat de gemeente momenteel doet op het gebied van cultuur aan de hand van vier perspectieven gedefinieerd door de Raad van Cultuur. Per perspectief is ook de visie voor Borne weergegeven. Het cultuurbeleid richt zich momenteel vooral op cultuureducatie en cultuurparticipatie. Uit de huidige cultuuragenda valt tevens op dat de gemeente vooral een faciliterende rol heeft. Cultuureducatie en cultuurparticipatie zijn geen wettelijke taken voor een gemeente. De gemeente heeft een rol op het gebied van cultuur omdat het bijdraagt aan de leefbaarheid in de gemeente.

Inmiddels zijn we vijf jaar verder en hebben daarin te maken gehad met een coronapandemie. In de coronaperiode konden veel cultuuractiviteiten geen doorgang vinden. Voor inwoners viel met het wegvallen van deze activiteiten ook een stukje sociale binding weg. Daarmee werd ook de waarde van cultuur benadrukt, inwoners konden niet of enkel op aangepaste vorm musiceren en evenementen werden geannuleerd. Cultuur speelt daarmee een belangrijke rol in meedoen en het verminderen van eenzaamheid.

In de Begrotingsraad van 9 november 2021 is een amendement van de SP aangenomen (21int04979). In 2022 is op basis van het amendement gewerkt aan een visie vrije tijdseconomie. In de Begrotingsraad 2021 is door de verantwoordelijk wethouder toegezegd dat de cultuuragenda tevens wordt geactualiseerd. In het najaar 2022 is bij de Provincie Overijssel een aanvraag ingediend voor een cultuurmakelaar voor de periode 2023-2024. De cultuurmakelaar kan ondersteunen in het actualiseren van de cultuuragenda.

Daarnaast zijn de afgelopen jaren ontwikkelingen geweest, binnen de regio en binnen Borne waardoor een actualisatie van de huidige cultuuragenda passend is. Een voorbeeld hiervan is de samenwerking met de bibliotheken en Tetem waarmee maakplaatsen in elke bibliotheek in de regio zijn gecreëerd. Een ander voorbeeld is dat maatschappelijke vraagstukken in de regio worden getoond met behulp van theater. Denk hierbij aan de voorstelling 'Hanna van Hendrik' over het boerenleven in de jaren 70, de voorstelling 'Spaghettirellen' over de rellen tussen gastarbeiders en Twentse jongeren (o.a. in Borne vertoont) en de film 'Zo doo wieljeu dat: een eeuw Twente op film'.

In het Borne Akkoord 2022-2026 (raadsakkoord) wordt niet direct aandacht besteed aan het thema cultuur. In het werkprogramma van het college Samen Sterk (2022-2026), staan wel ambities op het gebied van cultuur geformuleerd. Een voorbeeld is *'Initiatieven faciliteren om onze kinderen al op jonge leeftijd kennis te laten maken met kunst en cultuur. Iedereen moet toegang krijgen tot culturele vorming, kunst en cultuur'*.

2. Doel en uitgangspunten

Het doel van dit project is het actualiseren van de huidige cultuuragenda/ cultuurbeleid, waarbij het verschil met de vorige nota is dat we streven naar een meer integraal cultuurbeleid.

In diverse visiedocumenten is een relatie met cultuur beschreven, dit dient te worden samengebracht. Denk hierbij aan de visie sociaal domein, met één van de leidende principes 'Betekenisvol meedoen en maatschappelijke verbondenheid'. Inwoners kunnen op het gebied van cultuur een daginvulling hebben doordat ze participeren bij een vereniging, of mee kunnen doen via een laagdrempelige dagbesteding. Ook kan nadrukkelijker de integraliteit met andere beleidsterreinen worden weergegeven. Zo is er een relatie met erfgoed, armoedebeleid, nieuwkomers en de vrijetijdseconomie.

Cultuur kan worden gedefinieerd als het geheel van normen, waarden, tradities, kunstuitingen, van een land, streek/ regio of groep (Van Dale). Om cultuur voor iedereen toegankelijk te maken subsidieert het Rijk een culturele basisinfrastructuur. Hieronder vallen diverse sectoren, genres en vormen: podiumkunsten, musea, beeldende kunst, film en letteren. Dit is een eerste handvat voor het werken aan de cultuurvisie, mogelijk wordt in de cultuurvisie naar aanleiding van de opbrengsten een andere definitie vastgesteld.

Met de actualisering wordt voorgesteld het cultuurbeleid in te richten op basis van programmalijnen. Programmalijnen in relatie met andere beleidsterreinen, zoals sociaal domein (onderwijs, armoede, eenzaamheid, inclusie), ruimtelijke inrichting (behoud van erfgoed), vrije tijdseconomie (recreatie en toerisme).

Programmalijn 1 Cultuureducatie

Cultuureducatie dient een vast onderdeel te worden van het curriculum binnen het onderwijs.

Cultuureducatie draagt bij aan persoonlijke ontwikkeling, zowel binnen- als buitenschools.

Alle basisscholen doen momenteel mee aan een cultuureducatieprogramma. Daarnaast is er de ambitie om een vakleerkracht muziek te organiseren voor elke basisschool.

Kinderen komen vanuit het cultureel erfgoed in hun schoolcarrière bij het Bussemakerhuis en Bornse synagoge.

Programmalijn 2 Erfgoed en cultuurhistorie

Voor nieuwe bewoners, bezoekers, ondernemers en investeerders is cultureel erfgoed een belangrijke factor. De cultuurhistorische identiteit van Borne geeft houvast voor haar bewoners en versterkt het gevoel van trots. Het behouden en herbestemmen en in stand houden van monumentale gebouwen en erfgoed als uniek element in Borne.

Behouden en tonen van de geschiedenis en de historische waarde van de grond waarop we wonen en het doorgeven van de verhalen. Borne heeft dankzij haar geschiedenis als bakermat van de textielindustrie en het (im)materieel erfgoed een mooie kans om in te zetten op cultuurtoerisme zoals met Museum Bussemakerhuis.

Programmalijn 3 Kunstenaars en makers

Kunstenaarsinitiatieven worden niet gesubsidieerd. De gemeente kent kunstenaars onder de namen Crab en Bart. In de gemeente wonen wel enkele autonome kunstenaars.

Programmalijn 4 Evenementen: Borne kent een groot aantal evenementen zoals Borne op z'n best, Melbuulndagen, Intocht sinterklaas, Folklore groep (organisatie pinksterbruidjes/paasvuur).

Naast de bestaande evenementen verwelkomt onze gemeente ook nieuwe evenementen die bijdrage aan het samendoen en ontmoeten in Borne en waarvoor een aanvraag kan worden ingediend voor een waarderingssubsidie.

Programmalijn 5 Amateurkunst

Borne kent een rijk georganiseerde amateurkunst in de vorm van verenigingen en stichtingen, zoals muziekverenigingen en koren.

Programmalijn 6 Voorzieningen

De gemeente subsidieert enkele basisvoorzieningen. Zoals Kulturhus met daarin de bibliotheek en de lokale omroep (BorneBoeit). Via het Kulturhus (met theater en muziekschool) en de activiteiten van verschillende muziekverenigingen in Borne hebben inwoners laagdrempelig toegang tot het leren bespelen van instrument of vocale ontwikkeling. Samenspel houdt muziekcultuur in stand en draagt bij aan creativiteit en cohesie van de samenleving. Dit komt ook tot samen bij diverse voorstellingen in het Openluchttheater Hertme.

De bibliotheek verzorgt een cursusaanbod op het gebied van Techniek, door middel van maakplaatsen, aanbod op het gebied van poëzie, literatuur, muziek, beeldende kunst en lezing en debat.

Borneboeit is momenteel de partij met de aanwijzing als zijnde een lokale publieke media instelling gesubsidieerd.

Daarnaast kent de amateurkunst specifieke vraagstukken die versterkt naar voren zijn gekomen tijdens de coronaperiode: het betreft het werven van vrijwilligers, werven van jeugdleden en toenemende kosten.

Na het vaststellen van nieuw beleid is het wenselijk om de meerjarige visie te concretiseren in een dynamische uitvoeringsagenda.

3. Participatie en communicatie

Er dient rekening te worden gehouden met bestaande afspraken van de Provincie Overijssel op het gebied van cultuureducatie. De gemeente heeft in 2017 het Bestuurlijk Kader Cultuur en Onderwijs Overijssel 2019-2026 getekend.

Daarnaast heeft de gemeente in juni 2022 het Borne muziekkkoord ondertekend, dit kan gezien worden als een lokale uitwerking van het provinciale kader op het gebied van muzikeducatie. In het muziekkkoord hebben partijen zich hebben gecommitteerd aan het doel om binnen acht jaar een vaste plek voor muziekonderwijs in het curriculum te hebben zodat alle kinderen in de gemeente Borne muziekonderwijs krijgen en de kans om een instrument te leren bespelen, in samenwerking met de lokale muzikale infrastructuur.

Ook werkt de gemeente in regionaal verband samen op het gebied van cultuur. Zo moet rekening worden gehouden met de huidige doelstellingen en kaders, zoals geformuleerd in het Cultuurprofiel van de Regio Twente, in 'Ruimte voor verbeelding'. Momenteel wordt er gewerkt aan een regionaal uitvoeringsprogramma.

De participatie voor de gemeenteraad richt zich op:

- kaders meegeven tijdens bespreking startnotitie en aan de hand van stellingen inzichten en adviezen ophalen voor de uitwerking van het cultuurbeleid.

Participatie verenigingsleven:

- culturele verenigingen en evenementenorganisaties uitnodigen voor het bespreken van de ambities verenigingsleven/ evenementen met de focus op de maatschappelijke uitdagingen van de gemeente Borne. Daarbij kan ook kort worden teruggekeken op het huidige beleid en wat er beter kan met het oog op de toekomst.

Participatie erfgoed partijen:

- deze partijen zijn reeds betrokken bij het lokale erfgoedbeleid en visie vrijetijdseconomie. Cultuur komt ook terug in de visie vrijetijdseconomie. Daarnaast is erfgoed ook onderdeel van de omgevingsvisie.

Participatie van kunstenaars en makers:

- uitnodigen voor het bespreken van de ambities kunstenaars en makers met de focus op de maatschappelijke uitdagingen van de gemeente Borne.

Raadplegen van inwoners:

- met als doel om inzicht te krijgen in hoe ervaart de inwoner kunst en cultuur in Borne, waaronder de voorzieningen.
Dit kan bijvoorbeeld middels een enquête of Bornepanel.

4. Randvoorwaarden

Inzet cultuurmakelaar voor 4 uur in de week tot oplevering beleidsnota. In totaal heeft de cultuurmakelaar 184 uur voor het jaar 2023.

Inzet beleidsmedewerker cultuur 4 uur in de week tot oplevering beleidsnota.

Advies en op onderdelen betrekken van collega's: communicatie, vrije tijdseconomie/erfgoed, dorpsmanager, beleidscollega's sociaal domein, beleidsmedewerker sport, en collega's cultuurregio Twente, uitgaande van ca. 2 uur per maand.

5. Procesplanning

	FASE 1	FASE 2	FASE 3	FASE 4	FASE 5	FASE 6
Doel	Definiëren opgave en opstellen startnotitie	Ophalen informatie met als uitgangspunt startnotitie	Schrijven beleidsnota	Inspraakprocedure	Besluitvorming beleidsnota	Implementatie cultuurbeleid door de uitvoeringsagenda op onderdelen met het werkveld te concretiseren.
Gereed	maart 2023	April- mei-juni 2023	Medio juni- juli- augustus 2023	Augustus- september 2023	November- december 2023	december 2023- december 2024.
Besluitvorming	B&W; 28 maart: Besluitvorming startnotitie Pol. Beraad; 11 april: Beeldvorming en oordeelsvorming; voorbereiding raad Raad; 18 april: Vaststellen startnotitie	n.v.t.	n.v.t.	B&W; 29 augustus: besluitvorming ontwerp beleidsnota <i>inspraakprocedure september – begin oktober.</i>	B&W; 14 november: Besluitvorming beleidsnota Pol. Beraad; 21/28 november: Beeldvorming en oordeelsvorming; voorbereiding raad Raad; 12 december: Vaststellen beleidsnota	B&W en gemeenteraad informeren
Rol raad	Procesbesluit Uitgangspunten vaststellen		n.v.t.	n.v.t..	besluitvormend	informerend

Rol inwoners	n.v.t.	Ophalen ideeën/zorgen/kansen. Uitzetten Borne Panel. Tevens zal van iedere bijeenkomst een verslag worden gemaakt en gedeeld met de deelnemers.	n.v.t.	Gelegenheid tot indienen zienswijze.	Beschikbaarheid definitieve versie cultuurbeleid.	Participeren en reflecteren
Rol (externe) ontwikkelaars	Inzet cultuurcoach medeauteur startnotitie	Inzet cultuurcoach medeauteur	Inzet cultuurcoach medeauteur	N.v.t.	Inzet cultuurcoach medeauteur	Inzet cultuurcoach als medeactor
Vaststellen	Aanleiding Doel en resultaat Doelgroepen Procesvoorstel	Input van de diverse belanghebbenden om tot een gedragen cultuurvisie te komen.	n.v.t.	Gelegenheid tot indienen zienswijze.	beleidsnota	uitvoeringsagenda